

Spis treści

Jolanta Chluska, Fundusze własne w rachunkowości samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej

Mieczysław Dobija, Determinanty wartości pracy ludzkiej

Arkadiusz Jauszewski, Jerzy Gierusz, Ocena przydatności rachunku kosztów pełnych i rachunku kosztów zmiennych w zarządzaniu - wyniki badań empirycznych

Jerzy Kuchmacz, Węzłowe problemy i standardy konsolidacji proporcjonalnej

Bartłomiej Nita, Integracja rachunku kosztów działań i ekonomicznej wartości dodanej

Joanna Stefaniak, Problem wyceny bilansowej pochodnych instrumentów finansowych wbudowanych w walutowe umowy najmu

*Anna Szmerekiet*a, Model rachunkowości finansowej w Niemczech w kontekście innych rozwiązań światowych

Dariusz Wędzki, Wartości progowe wskaźników finansowych w badaniu upadłości przedsiębiorstw

Adam Żwirbla, Wskaźniki wyprzedzenia i pokrycia - próba syntezy i krytyki (Przyczynek do dyskusji nad problemem właściwej interpretacji mierników ekonomicznych)

Konferencje naukowe w zakresie rachunkowości w Polsce organizowane w 2004 roku przez szkoły wyższe

Zagraniczne konferencje naukowe w dziedzinie rachunkowości i auditingu w 2004 roku

Informacja dla autorów

Jolanta Chluska,
Fundusze własne w rachunkowości samodzielnych publicznych zakładów
opieki zdrowotnej
Streszczenie

Artykuł charakteryzuje problem ujęcia i prezentacji w sprawozdaniu finansowym funduszy własnych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Fundusz własny decyduje o możliwości przetrwania i kontynuacji działalności przez zakład w trudnych sytuacjach finansowych. W procesach restrukturyzacji decyduje o sile rozwojowej zakładu.

Oceniając szanse SPZOZ na poprawę kondycji finansowej nie można zapomnieć o zasobach, które nie są ujęte w funduszu własnym, a są istotną zaletą zakładów, np. zasoby ludzkie.

Equity funds in the accountancy of public health care units
Summary

The article characterizes the problems of recording and presentation of equity funds by independent public health care units in financial statements. Equity funds determine the survival and continuation the activity of health care units in difficult financial situations. They determine the development power of a health care unit in restructuring processes.

Estimating the chances of the units for improving the financial condition, we should not forget about the resources which are not depicted in equity, but are on essential asset, for example human resources.

**Mieczysław Dobija,
Determinanty wartości pracy ludzkiej
Streszczenie**

Gospodarka towarowo-pieniężna jest niewątpliwie jednym z wielkich osiągnięć ludzkości. Korzyści z tego osiągnięcia mogłyby być większe, jeśli rozumienie pieniądza i natury tej gospodarki byłoby pełniejsze. Obecny stan jest dalece niewystarczający, a słabości teorii są widoczne i boleśnie doświadczane w praktyce. Pieniądze powstają w rezultacie zapisu należności z tytułu pracy wykonanej przez zatrudnionego. Jest więc jasne, że praca policjanta czy nauczyciela może być finansowana jej własną wartością. Uwzględnienie tej cechy gospodarki towarowo-pieniężnej pozwala na finansowanie wynagrodzeń w sferze budżetowej bez organizowania w tym celu systemu podatkowego. Płaca wyznacza udział każdego pracownika we wspólnie wypracowanym *PKB*.

**Accounting and Monetary Economy Complementary Relationships
Summary**

The money economy is undoubtedly one of the greatest achievements of humanity. The benefits could be greater if the role of money were better understood as a result of research done on accounting records of wage (salary) receivables. It has showed that money arises as accounting record of productive labour. It would then become clear that a policeman's salary determines his/her access to total GDP. There is no defference between the policeman and a manufacturing worker's useful labour in value-added to the economy. A common determinant of both employees'input to the economy is their labour productivity factor. The better understanding of the role of money allows us to accept the idea that labour itself finances access to GDP through intrinsic value to the economy. This idea leads to practical tax decreasing solutions because there is no need to collect money in order to pay employees working in public service.

Arkadiusz Jauszewski, Jerzy Gierusz,
Ocena przydatności rachunku kosztów pełnych i rachunku kosztów
zmiennych w zarządzaniu - wyniki badań empirycznych
Streszczenie

Wykorzystanie nowoczesnych systemów rachunku kosztów nie jest w Polsce powszechne. Tradycyjne metody kalkulacji kosztów mogą w wielu przypadkach zniekształcać informacje o kosztach jednostkowych. Jest możliwe, że wielu menedżerów nie uświadamia sobie tego faktu i jest przekonana o wysokiej przydatności tych metod w zarządzaniu przedsiębiorstwem.

W artykule przedstawiono wyniki badań dotyczące opinii menedżerów o przydatności w zarządzaniu rachunku kosztów pełnych i rachunku kosztów zmiennych. Badania przeprowadzono w 101 przedsiębiorstwach Polski północnej, zatrudniających przynajmniej 250 pracowników. Wyniki przeanalizowano w grupach wyodrębnionych ze względu na formę własności jednostek.

Evaluation of the usefulness of full-absorption costing and variable costing in management - research results
Summary

The using of new systems of cost accounting is not common in Poland. Traditional costing methods can distort unit costs in many cases. It is possible that a lot of managers do not realise this fact. They can be convinced that these methods are very useful in enterprise management.

The article presents research results concerning managers' opinions of the usefulness of traditional full-absorption costing and variable costing. The survey was carried out in 101 big firms of the Northern Poland region, where enterprises employ at least 250 workers. The results were analysed in groups, which were set up because of type of enterprise ownership.

Jerzy Kuchmacz,
Węzłowe problemy i standardy konsolidacji proporcjonalnej
Streszczenie

W literaturze przedmiotu w Polsce obszernie i przejrzysto naświetlono dwie, bodaj najczęściej stosowane, metody konsolidacji: metodę pełną oraz metodę praw własności. Metodzie konsolidacji proporcjonalnej poświęcono sporo uwagi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości, a także w ustawie o rachunkowości w Polsce. Ponieważ jednak jednostki współzależne nie będące spółkami handlowymi rzadko pojawiają się w strukturach jednostek powiązanych w Polsce należy się liczyć z tym, że problematyka metody konsolidacji proporcjonalnej nieczęsto wystąpi w systemach rachunkowości przedsiębiorstw. Nie uzasadnia to jednak braku zainteresowania metodą, co obserwuje się wśród autorów zajmujących się systemami rachunkowości jednostek powiązanych.

Celem tego artykułu jest zatem analiza węzłowych problemów konsolidacji sprawozdań finansowych pojawiających się w związku z koniecznością zastosowania metody konsolidacji proporcjonalnej.

The main concepts and standards of proportionate consolidation
Summary

A joint venture - a contractual arrangement whereby two or more parties undertake an economic activity which is subject to joint control - becomes more and more popular in the economy. Joint control over an economic activity requires a special method of accounting and reporting. International Accounting Standard IAS 31 requires a venturer who is a party to a joint venture and has joint control over that joint venture should report its interest in a jointly controlled entity using one of the two reporting formats for proportionate consolidation. In the paper the main concepts and standards of proportionate consolidation are discussed. The application of proportionate consolidation means that the consolidated balance sheet of the venturer includes its share of the assets that it controls jointly and its share of the liabilities for which it is jointly responsible. The consolidated income statement of the venturer includes its share of the income and expenses of the jointly controlled entity.

Bartłomiej Nita,
Integracja rachunku kosztów działań i ekonomicznej wartości dodanej
Streszczenie

Artykuł prezentuje system, który integruje rachunek kosztów działań z ekonomiczną wartością dodaną. Kompletnie informacje kosztowe są niezbędne do podejmowania rozsądnych decyzji, a system ten jest narzędziem, które ma pomagać skutecznie zarządzać zarówno kosztami, jak i kapitałem. Zarząd każdego przedsiębiorstwa jest zobowiązany powiększać wartość dla właścicieli, co oznacza produkcję i sprzedaż tych produktów, które wykazują koszt całkowity niższy od przychodów. Koszt całkowity nie zawiera jedynie kosztów bezpośrednich i pośrednich, ale również koszt kapitału wynikający z oczekiwań dawców kapitału własnego i obcego.

Artykuł opisuje niektóre przesłanki, które prowadzą do stosowania zintegrowanego systemu *ABC/EVA* oraz etapy jego wdrażania według N. Roztockiego i in. Artykuł wyjaśnia ponadto procedurę przypisywania wyrażonego wartościowo kosztu kapitału do poszczególnych obiektów kosztowych, również za pomocą prostego przykładu. Przedstawia także istotę maksymalizowania wartości przedsiębiorstw oraz koncepcję ekonomicznej wartości dodanej.

The integration of Activity-Based Costing and Economic Value Added
Summary

The paper presents a system that integrates the Activity-Based Costing with, the Economic Value Added performance metric. Complete cost information is needed to make smart business decisions and this *ABC/EVA* system is a tool that helps to successfully manage both cost and capital. The management of any corporation is obliged to increase value for their shareholders and that means to produce and sell the products with the total cost lower than the operating income. Total costs include not only direct and operating costs, but also include capital cost expected by investors and creditors.

The paper describes some reasons for switching to an integrated *ABC/EVA* system and illustrates the steps in implementing this integrated system according to N. Roztockiet al. The paper explains the procedure of distributing the company's capital charge to cost objects, also through a simple example. The nature of corporate value maximization and the Economic Value Added are also presented.

Joanna Stefaniak,
Problem wyceny bilansowej pochodnych instrumentów finansowych
wbudowanych w walutowe umowy najmu
Streszczenie

Artykuł porusza problem wyceny instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy najmu zawarte na czas nieokreślony w przypadku, gdy czynsz jest denominowany w walutach obcych. W pracy przedstawiono wybrane korzyści, wady i trudności związane z koniecznością ujęcia ryzyka walutowego występującego w rozważanych umowach. W kontekście wpływu wyceny tych instrumentów na sprawozdania finansowe, jak również w obliczu wspomnianych trudności, jest rozważana zasadność wprowadzenia i stosowania regulacji dotyczących wbudowanych instrumentów pochodnych.

The embedded derivatives evaluation in the context of indefinite
currency lease contracts
Summary

The paper tackles the problem of the evaluation of embedded derivatives arising in some office lease contracts denominated in foreign currencies. There are presented some advantages and drawbacks of the regulations concerned and the impact they have on the financial statements. Finally, the justification of the regulations is being discussed.

Anna Szmerekiet,
Model rachunkowości finansowej w Niemczech w kontekście innych
rozwiązań światowych
Streszczenie

Niemiecka ustawa o spółkach akcyjnych określa, że zarząd nie może być jedynie reprezentantem interesów akcjonariuszy, ale musi - obok kapitalistycznego interesu właścicieli - uwzględniać dobro przedsiębiorstwa (np. wobec spekulacyjnych dążeń akcjonariuszy), dobro wierzycieli, pracowników i dobro ogólnonarodowe. Tym samym są skutecznie ograniczane rozmiary bezrobocia. Tak prawnie unormowany i narzucony sposób postępowania i konieczność kompromisowego zarządzania nie może jednak spowodować rezygnacji podmiotu z dążenia do systematycznego osiągania możliwie wysokiego zysku, bowiem podmiot nie mógłby utworzyć określonych w prawie bilansowym rezerw z zysku, zarówno przed, jak i po opodatkowaniu. Maksymalizacja zysku umożliwia również tworzenie rezerw kapitałowych, a tym samym pozwala na zatrzymanie w podmiocie środków finansowych na działalność rozwojową.

Takie podejście, pozwalające na kształtowanie ogólnej równowagi państwa, jest zgodne z teorią rachunkowości społecznej i ekonomią dobrobytu. Głównemu celowi równomiernego rozwoju państwa jest podporządkowane prawo bilansowe, handlowe i regulacje podatkowe oraz cele przedsiębiorstwa. Dotyczy to również zasad opodatkowania koncernów, które - zgodnie z teorią rozdziału i elementami teorii jedności - stosują podwójne ceny transferowe.

The Model of financial accounting in Germany in the light of other global
approaches
Summary

German Law of stock corporation (in HGB) provide, that the management cannot represent only the interest of shareholders, but must take into account the interest of the enterprise (e.g. against speculative attempt of the shareholders), creditors and employees as well as national welfare. It thus effectively reduces an unemployment. The strategic goal of the enterprise is achievement of satisfactory returns to owners, who expect relatively high profit, and steady increase in the value of the entity due to retaining a part of the earned profits. In order to fulfil this goal the company must strive for reasonably high profits (taking into account the risk factor so as to avoid threats to its future operation).

This approach, enabling control of general equilibrium of the national economy, is consistent with social accounting theory and welfare economy. The accounting, business and tax regulation are subordinated to the primary aim - balanced growth of the state. This also applies to taxation of groups which, in line with the distribution theory and elements of the unity theory, use double transfer pricing.

Dariusz Wędzki,
Wartości progowe wskaźników finansowych w badaniu
upadłości przedsiębiorstw
Streszczenie

W artykule przedstawiono wyniki badań nad wykorzystaniem wartości progowych wskaźników finansowych w badaniu zagrożenia upadłością przedsiębiorstwa. Wartości progowe zostały wyznaczone na próbie statystycznej spółek akcyjnych pobranych z Monitora Polskiego B za pomocą modelu logitowego. Zweryfikowano przydatność 20 wskaźników finansowych. Przebadano przydatność podejścia jednowymiarowego, tj. predykcji, na podstawie pojedynczego wskaźnika oraz wielowymiarowego. W podejściu wielowymiarowym zbadano zestawy niepowiązanych wskaźników, sformułowane według różnych kryteriów.

Breakeven Financial Ratios in Corporate Bankruptcy Prediction
Summary

The paper presents the results of research on corporate bankruptcy prediction using breakeven values of financial ratios. Breakeven values were calculated on a sample of financial statements of listed companies published in Polish Monitor B on a basis of logit model. The usefulness of 20 financial ratios was tested. Several methods of bankruptcy prediction were examined such as univariate model with single financial ratio and multivariate models in which some criteria of ratio set building were formulated.

Adam Żwirbla,
Wskaźniki wyprzedzenia i pokrycia - próba syntezy i krytyki
(Przyczynek do dyskusji nad problemem właściwej interpretacji
mierników ekonomicznych)
Streszczenie

Pojęcie efektywności ekonomicznej jest odnoszone do rezultatu działalności gospodarczej, który określa się za pomocą relacji między nakładem a efektem. Uważa się na ogół za prawidłowość ekonomiczną fakt szybszego wzrostu poziomu efektów niż nakładów, w szczególności oczekuje się szybszego wzrostu wydajności pracy od wzrostu średniej płacy, co w efekcie prowadzi do obniżki kosztów.

W literaturze przedmiotu proponuje się tzw. wskaźniki „wyprzedzenia” i „pokrycia” jako narzędzia analizy porównawczej miar dynamiki tych dwóch zjawisk gospodarczych.

Artykuł jest poświęcony przede wszystkim koncepcji analizy związku między płacami a efektami pracy z wykorzystaniem wspomnianych wskaźników. Autor opracowania przedstawia dotychczasowe podejście do wskaźnika „wyprzedzenia” oraz do wskaźnika „opłacenia”, a następnie poddaje krytycznej ocenie dotychczasowe rozumienie wskaźnika „wyprzedzenia” i proponuje nową interpretację dla obu wskaźników.

Okazuje się, że między obu wskaźnikami a pewnymi modelami deterministycznymi analizy ekonomicznej istnieje ściśle powiązanie. Spostrzeżenie to jest owocem koncepcji badawczej „3 x M”, która rzuca nowe światło zarówno na omawiane wskaźniki, jak też na inne narzędzia badawcze analizy ekonomicznej.

Gaining and Coverage Ratios - attempt of synthesis and criticism
Summary

The effectiveness refers to the result of economic activity, which is defined as the correlation between input and output. A faster increase in effects obtained than outlays made is rather more important and, in particular, a faster growth in productivity in comparison to the average wage is expected, which makes, as a result thereof, the cost value be lower. Professional literature suggests that the so called „Gaining” and „Coverage” Ratios should be applied to make comparative analyses of dynamics of the said both economic parameters.

This study is chiefly concerned with the conception of analysis that makes it possible to establish correlation between wage and productivity using the indices mentioned above. The author discusses the prevailing attitude towards the „Gaining” Ratio and „Coverage” Ratio, then subjects this attitude to thorough analysis and, subsequently, suggests a new interpretation of both ratios.

It can be proved that there is a strict correlation between the said ratios and some deterministic models. Such a new approach like this, however, results from the „3 x M” research conception, which throws some light on the discussed ratios and other research methods of economic analysis.